

Aansprakelijkheid van bestuurders en toezichthouders

Bestuurders van een stichting zijn in beginsel niet aansprakelijk voor gedragingen van de stichting. Bestuurders zijn alleen aansprakelijk als sprake is van kennelijk *onbehoorlijk bestuur*. Als bestuursaansprakelijkheid wordt vastgesteld is het gehele bestuur collectief en hoofdelijk aansprakelijk. Dat betekent dat je als individuele bestuurder aansprakelijk kunt worden gesteld voor de volledige schade die voortvloeit uit fouten van jezelf én je medebestuurders.

Wat is onbehoorlijk bestuur?

De wet verplicht bestuurders tot het voeren van 'behoorlijk bestuur' over de rechtspersoon. Het is niet mogelijk een sluitende definitie te geven van behoorlijk bestuur. Dit begrip is niet in de wet gedefinieerd, maar wordt door jurisprudentie, literatuur en actuele ontwikkelingen ingevuld.

Enkele voorbeelden van mogelijk (kennelijk) onbehoorlijk bestuur:

- Niet (tijdig) informeren van toezichthouders, subsidieverstrekkers en stakeholders over ontwikkelingen die voor hen van belang zijn;
- Het negeren van vergaande belangenverstremming;
- Verwaarlozen van de budgetbewaking;
- Niet voldoen aan in een subsidie gestelde eisen, waardoor een ontvangen subsidie wordt teruggevorderd;
- Onvoldoende deskundigheid of besluiteloosheid, zoals het niet aanvragen van faillissement terwijl duidelijk is of behoort te zijn dat de verplichtingen niet meer kunnen worden nagekomen;

NB: Het is de rechter die aan de hand van alle omstandigheden van het geval beslist of er daadwerkelijk sprake is van (kennelijk) onbehoorlijk bestuur.

Wanneer kan een bestuurder aansprakelijk gehouden worden?

Voor aansprakelijkheid is vereist dat de bestuurder een ernstig verwijt van *onbehoorlijk bestuur* kan worden gemaakt. Door het handelen van de bestuurder moet er schade zijn ontstaan bij de organisatie. Een ernstig verwijt impliceert anders handelen dan de bestuurder had behoren te handelen. Het begrip "ernstig verwijt" is breder dan het opzettelijk fouten maken door de bestuurder. Een bestuurder is ook aansprakelijk wanneer de schade is ontstaan door beslissingen van medebestuurders. Daarnaast moet de bestuurder zich houden aan de regels die gelden voor iedereen die deelneemt aan het maatschappelijk verkeer. Doet hij dat niet, dan kan zijn organisatie of een derde hem mogelijk persoonlijk aansprakelijk stellen voor de gevolgen.

Door wie kan een bestuurder aansprakelijk gehouden worden?

De bestuurder kan te maken krijgen met zowel *interne* als *externe aansprakelijkheid*

Interne aansprakelijkheid

De bestuurder is gehouden tot een behoorlijke vervulling van de hem opgedragen taak. Deze norm heeft betrekking op de verhouding tussen de bestuurder en de stichting. Het gaat dus om aansprakelijkheid van de bestuurder jegens de stichting zelf. Dit is interne aansprakelijkheid.

Externe aansprakelijkheid

De bestuurder kan ook aansprakelijk zijn jegens derden. Dit kan op grond van een onrechtmatige daad of voor bijvoorbeeld het niet nakomen van een verplichting. De bestuurder kan aansprakelijk gesteld worden wanneer hij de schadeveroorzakende handeling had kunnen voorkomen én hem valt aan te rekenen dat hij dit niet heeft gedaan.

Aansprakelijkheid en toezichthouders

De aansprakelijkheid van toezichthouders vloeit voort uit hun hoofdtaken advisering en toezicht. Deze taken horen volgens de opvattingen van de laatste jaren op een actieve en daadkrachtige manier ingevuld te worden. Bij de beoordeling van de aansprakelijkheid van toezichthouders geldt als zorgvuldigheidsnorm dat de toezichthouder zich zal moeten gedragen zoals van een redelijk handelende toezichthouder mag worden verwacht.

De bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering

Deze speciale verzekering is bedoeld voor bestuurders en toezichthouders van verenigingen en stichtingen met een volledige rechtsbevoegdheid. De verzekering beschermt de privé-vermogens van alle bestuurders, wanneer deze aansprakelijk worden gesteld voor fouten gemaakt tijdens de uitoefening van hun functie. De dekking omvat een eventuele schadevergoeding en de kosten van verweer en advies. Ook als de claim onterecht blijkt te zijn, kunnen de kosten door sommige verzekeringen worden gedragen. Deze kosten kunnen door de complexiteit van het onderwerp of ook door gespecialiseerde advocaten behoorlijk oplopen. Het verzekerde bedrag ligt meestal in de orde van maximaal 250.000 euro per aanspraak per jaar. Bij interne aansprakelijkheid geldt vaak een eigen risico van 1% van het balanstotaal, soms met een bepaald minimumbedrag.

De basisverzekering kost per organisatie meestal nog geen 500 euro per jaar. Voor dit bedrag zijn alle (gewezen) statutair benoemde bestuurders en toezichthouders meeverzekerd, inclusief een eventueel statutair benoemde directeur. De verzekering kan afgesloten worden via een verzekeringsmakelaar of bank.